

Velike poplave u Bosni i Hercegovini tokom XX stoljeća

Dr. Vera Katz

Velike poplave u Bosni i Hercegovini tokom XX stoljeća

- Predmet istraživanja:
 - ❖ pravljenje pregleda najvećih poplava u Bosni i Hercegovini tijekom XX stoljeća;
 - ❖ utvrđivanje koliki je utjecaj ljudskog faktora na nastanak velikih poplava, kao što su: nekontrolirana sječa šuma, nepostojeća i neadekvatna regulacija riječnih tokova, neplansko podizanje naselja i sl.;
 - ❖ kada su pravljene planovi reguliranja riječnih tokova u Bosni i Hercegovini i u kojoj mjeri su realizirani na terenu;
 - ❖ koliko su i na koji način utjecale poplave na život ljudi u dolinama velikih rijeka u Bosni i Hercegovini;
 - ❖ kako vlast reagira tijekom poplava na organiziranju spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
 - ❖ kako organi vlasti reagiraju nakon poplava na organiziranju sanacije štete, obnovi naselja, reguliranju vodotoka i izgradnji nasipa i slično.

Velike poplave u Bosni i Hercegovini tokom XX stoljeća

- Ciljevi istraživanja:
 - ❖ utvrditi na koji način organi vlasti reagiraju na velike poplave u različitim povijesnim periodima i u različitim dijelovima Bosne i Hercegovine;
 - ❖ analizirati utjecaj rijeka i poplava na svakodnevni život ljudi, ali i identificirati promjene u svakodnevnom životu koje nastaju kao posljedica regulacije riječnih tokova;
 - ❖ uvođenje u bosanskohercegovačku historiografiju "ekohistorije" i ekohistorijskih tema , koje su posljednjih godina u europskim okvirima i susjednim zemljama sve prisutnije i brojnije.

Velike poplave u Bosni i Hercegovini tokom XX stoljeća

● Hipoteza:

- ❖ Prvi ozbiljniji radovi na regulaciji bosanskohercegovačkih riječnih tokova s ciljem odbrane od poplava poduzeti su krajem 19. i početkom 20. stoljeća. Tijekom narednih 120 godina takve aktivnosti su nastavljene s manjim ili većim intenzitetom u različitim povijesnim periodima. Intenzitet radova na regulaciji vodotoka umnogome je ovisio o finansijskim mogućnostima vlasti, koje nikada nisu bile velike da bi se sustavno provodili veliki i skupi projekti.
- ❖ Na osnovi dosadašnjih istraživanja smatramo da su glavni generatori krupnih promjena u sustavu zaštite od poplava bile upravo velike (povijesne) poplave, kako se u posljednje vrijeme nazivaju poplave koje su zbog probijanja maksimalnih količina padavina i visina vodostaja izazivale mnogo veću materijalnu štetu i odnosile više ljudskih života.
- ❖ Organi vlasti su se u tim slučajevima maksimalno angažirali na spašavanju i saniranju šteta neposredno nakon njih, ali i dugoročno se poduzimaju nove radnje s ciljem poboljšanja postojećeg sustava obrane i izgradnje novih nasipa, ali i saniranja starih kojima bi se povećala obrana naselja i poljoprivrednog zemljišta od poplava.

Velike poplave u Bosni i Hercegovini tokom XX stoljeća

- Metode istraživanja:
 - ❖ upoznavanje sa strukturom arhivskih fondova,
 - ❖ registriranje, ispisivanje, kopiranje i snimanje arhivske građe,
 - ❖ transkripcija, unos obrađene građe u digitalnu bazu podataka,
 - ❖ sistematiziranje arhivske građe,
 - ❖ formiranje konačnog pisanog izraza i
 - ❖ pisanje radova.

Velike poplave u Bosni i Hercegovini tokom XX stoljeća

- Očekivani rezultati istraživanja:
 - ❖ tri (3) izvorna naučna rada u obimu 15 do 30 kartica teksta, ukupno do 90 kartica.
- Finalni rezultati istraživanja:
 - ❖ Sva tri izvorna znanstvena rada bit će ponuđeni redakcijama časopisa *Prilozi* ili *Historijska traganja* Instituta za istoriju u Sarajevu, koji se referiraju i prenose preko: CEEOL (Central and Eastern European Online Library – Frankfurt am Main) i EBSCO Publishing, USA.

Velike poplave u Bosni i Hercegovini tokom XX stoljeća

- Dosadašnje aktivnosti:
 - ❖ Završena prva faza istraživanja – prikupljena i konzultirana osnovna literatura o naslovljenoj temi u bibliotekama u Sarajevu i izvan njega, te započeto istraživanje u Arhivu Bosne i Hercegovine u Sarajevu.